

Skrøytnes-området

Faktaark for prosjektet «Fugleturisme i Midt- og Øst-Finnmark», et prosjekt i «Naturarven som verdiskaper (M)»

Tilfeldige observasjoner og registreringer gjennom flere år har vist at Skroytnes-området har stort potensiale som fugleområde, både når det gjelder antall individer og antall arter. Trolig er det få, om noen, steder i Pasvik som kan framvise større fuglediversitet enn dette området midt i dalen. Her finnes mange ulike habitattyper innenfor et relativt begrenset område.

Skrøytnes-området ligger godt utenfor Pasvik naturreservat, og har pr. i dag ikke noe særskilt vern mot framtidige inngrep. Dette til tross for at området trolig er et av de mest interessante i hele Pasvikdalen. Området huser flere arter av sjeldne hekkefugler, bl.a. sædgås, fjellmyrløper, dvergmåke og trane.

Registreringer i området har vist at området er et svært viktig raste- og hekkeområde for en rekke våtmarksfugler. Så langt er drøyt 130 fuglearter registrert i området, og flere av artene er oppført på den nasjonale rødlista for truede arter i Norge.

Området framstår på mange måter som et tverrsnitt av Pasvikdalen. Her kan man finne de fleste av dalens spesielle fuglearter. I tillegg er det registrert en rekke pattedyrarter, bl.a. brunbjørn, gaupe, elg og bisam.

Beste besøksstid

Skrøytnes-området er lett tilgjengelig hele året, men det er mest fugl å se fra mai til oktober når Pasvikelva er isfri.

På elva er det stor aktivitet like etter at isen har gått; vanligvis fra overgangen april-mai. Rastende sangsvaner, sædgjess og ulike ender samles så snart det er åpne råker tilgjengelig. Dvergmåka dukker gjerne opp i midten av mai. Spillende vadere er mest aktive i overgangen mai-juni. Dvergspurv og lappsanger synger vanligvis mest aktivt fra St. Hans og et par uker framover.

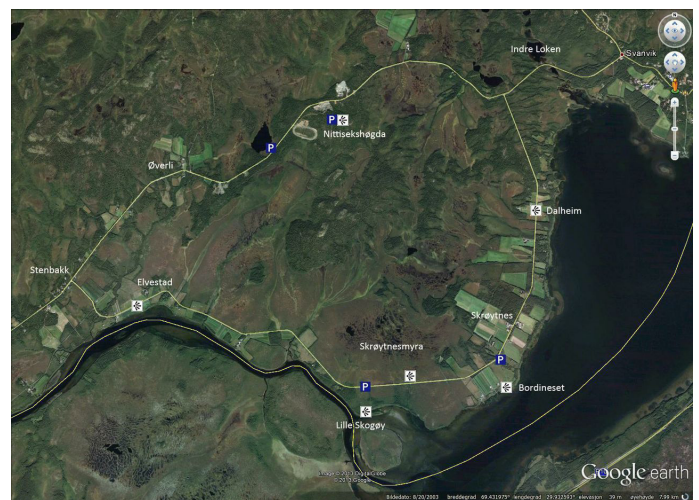
Et besøk en juninatt i midnattsol kan anbefales på det sterkeste! Mange fuglearter er mer aktive om natten.

Dessuten er det større sjanse for å se pattedyr som brunbjørn og elg.

Habitat og fuglearter

Pasvikdalen er et bredt og skogkledt dalføre med villmarkspreg og tallrike våtmarksområder. Her finnes en rekke eksotiske arter som ikke finnes hekkende så mange andre steder i Norge: sædgås, lappfiskand, fjellmyrløper, kvartbekkasin, sotsnipe, lappugle, lappsanger og dvergspurv.

Sangsvane, trane og jordugle hekker på flere av de store myrene, og i barskogen kan du treffe på arter som jerpe, haukugle, tretåspett, sidensvans, lappmeis og lavskrike. Dvergmåka etablerte seg første gang som

Kart over Skroytnes-området

hekkefugl i området i 1999.

De frodige elvebreddene langs Svanevannet (Salmijärvi) er en viktig rasteplass for andefugler både vår og høst. Sjeldne gjester som gråhegre, kortnebbgås, hvitkinngås, stripegås, gråstrupedykker, polarjo, ismåke, tårnseiler og tornskate, er alle observert i Skrøytnes-området.

Adkomst og lokaliteter

Skrøytnes-området er lett tilgjengelig med bil. Best oversikt over området får man ved å kjøre den såkalte Skrøytnes-runden og stoppe på utvalgte lokaliteter underveis. Skrøytnes-runden er på ca. 18 km, og kjøres greit på en halv time. Man bør imidlertid sette av minst en halv dag (eller natt) om man ønsker å utforske de ulike dellokalitetene.

Veien om Skrøytnes kan være en fin avstikker også for fuglekikkere som er på vei til eller fra Øvre Pasvik. Strekningen er om lag 3 km lenger enn rv. 885, men byr på mer fugl, mer variert natur og utsikt mot den russiske gruvebyen Nikel.

Skrøytnes-runden starter ved krysset 2 km vest for Svanvik. Ta til venstre skiltet «Skrøytnes» og følg veien langs Pasvikelva. Vel tilbake på rv.885 ved Stenbakk, ta til høyre skiltet «Kirkenes», for å komme tilbake til utgangspunktet.

Dalheim

Etter 1 km med skog på begge sider av veien åpner terrenget seg. Sjekk de åpne områdene fram mot Skrøytnes for rastende gjess, vadere, jaktende jordugle og syngende sivsanger. Dvergspett er påtruffet i bjørkeskogen ned mot elva. Bokfink og gulspurv er funnet tilfeldig syngende i kantsonen. Dette er også et mulig område for dvergspurv.

Bordineset

Etter å ha passert Skrøytnes gjør veien en sving mot høyre (3,9 km). Parker på venstre side rett før svingen, og følg kjerreveien de 400 meterne ned til Bordineset og grensestolpe 144. Herfra er det god utsikt over den sørlige delen av Svanvannet. Ofte kan det skjule seg gressender i kantvegetasjonen. Det kan derfor være en god strategi ikke å gå helt ned til vannet. Sjekk vannspeilet for storlom, dvergmåke og flokker av andefugl, inkludert lappfiskand. Både fiskeørn og havørn fisker i området. Jordugle og sivsanger er vanlige i området. Teleskop er å anbefale.

Skrøytnesmyra

Etter 4,5 km åpner landskapet seg i det veien krysser den store Skrøytnesmyra. Myrområdet er stort og vanskelig å få oversikt over. Det enkleste er å skanne området med teleskop fra veien. Trane, dvergmåke, gluttsnipe, grønnstilk og småspove er alle funnet hekkende på Skrøytnesmyra. Andre interessante arter som sees regelmessig er havørn, fjellvåk, myrhauk, lirype, jordugle, lappspove og sotsnipe. Varsler sees oftest i august-september.

Med litt flaks er Skrøytnesmyra også en god lokalitet for å se etter store pattedyr som elg og brunbjørn.

Fugletårnet ved Lille Skogøy

Midt ute på Skrøytnesmyra (5,8 km) er det en liten parkeringslomme på venstre side av veien. Herfra går det en delvis klopplagt sti om lag 350 m ned til et fugletårn i vannkanten. Fugletårnet har god utsikt over deler av Svanvannet og Lille Skogøy (også kalt Mennikaholmen). Fra mai til august er dette et viktig område for både andefugl og vadere. Sjekk mudderbankene, kantvegetasjonen og den frodige Mennikabukta på russisk side i sørøst. Her sees ofte arter som skjeand, lappfiskand, lappspove og dvergmåke. Kvartbekkasin er hørt spillende fra fugletårnet. Hold også øye med overflygende fugler som sædgjess, havørn, fiskeørn, trane og ugler. Teleskop og gummistøvler er å anbefale.

Elvestad

Like før Elvestad (9,2 km) gjør veien en 90 graders sving før det åpner seg et område med graseng på begge sider av veien. Buskskvett er påvist flere ganger langs veien og jordugle jakter ofte over de åpne områdene. Denne delen av elva er ganske fuglerik og lappfiskand sees relativt ofte.

Melkefoss

Etter 10 km deler veien seg i det den svinger vekk fra elva. Hvis du ønsker å fortsette runden skal du kjøre rett fram. Alternativt kan du ta en ekstra avstikker ved å svinge til venstre mot Melkefoss. Underveis passerer du Pasvik Taiga, der det er etablert en føringsplass som tiltrekker seg spennende arter som lappmeis, lavskrike og konglebit. Blåmeisen, som fortsatt er en sjelden fugl i Pasvik, ble funnet hekkende her så sent som i 2012.

Stenbakk

Rett før Stenbakk (10,5 km) er det dyrket opp noen jorder på høyre side av veien. Disse bør sjekkes for

Fugletårnet ved Lille Skogøy gir god utsikt over den sørligste delen av Svanvannet

rastende sædgjess. Kvinand og lappfiskand er funnet hekkende i kasser i området.

Øverli

Etter 12,8 km tar det av en skogsbilvei mot venstre. Den fortsetter 16 km innover i skogen til parkeringsplassen ved Lille Sameti. Veien passerer gjennom et variert skog- og myrlandskap, og det er gode muligheter for å se typiske barskogsarter. Ved Myrbekkoia (10,5 km fra Øverli) er det satt opp en føringsplass og flere fuglekasser.

Nittisekshøgda

Veien til Nittisekshøgda tar av til høyre ved Pasvik travbane (14,6 km). Fra toppen er det god utsikt mot gruvebyen Nikel og de store myrområdene i sør og øst. Lavskrike, rødstjert og tretåspett sees ofte i området. Lappmeis har hekket i veggen på utsiktstårnet. Sjekk myrområdene med teleskop for rastende gjess og traner.

Annen informasjon

Bioforsk Svanhovd er et naturlig utgangspunkt for fugleturer i Skrøytnes-området. Her kan du få informasjon om verneområdene i Pasvikdalen og

studere utstillinger om natur og miljø. Det er også mulig å overnatte.

Pasvik Taiga tilbyr mat og overnatting ved Melkefoss. Husk at Pasvikdalen er et bjørneområde. Vis varsomhet dersom du skulle møte på bjørn, spesielt hvis den har unger eller har funnet seg et kadaver.

Framferd ved grensen

Husk at det gjelder egne regler for ferdsel ved den norsk-russiske grensen:

Det er ikke tillatt å ..

- krysse grenselinjen til lands, til vanns eller i luften
- ha noen form for kontakt med, eller opptre fornærmelig overfor personer over grenselinjen
- kaste gjenstander over grenselinjen

Faktaarket er laget av Morten Günther

